

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošli prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnništvo pa v pritličju. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Motu proprio“.

Z nečuvno predrznostjo so klerikali utajili vsemu katoliškemu svetu namenjeni papežev ukaz o socialnem vprašanju in o delovanju krščanskega socializma. Vzlic temu, da je papež zagrozil z interdiktom vsem listom, ki tega ukaza ne obelodanijo, vendar so imeli časopisi ljubljanskega škofa drznost, da tega ukaza niso priobčili, nego le iztrgali iz njega neke odstavke in jih svojevoljno tolmačili.

Ker niso klerikalni listi priobčili papeževga ukaza, ga priobčujemo mi, toliko rajše, ker obsega papežev ukaz najostrejšo obsodbo vsega tega, kar počenjajo pri nas katoliški duhovniki.

Papežev »Motu proprio« o katoliškem socialnem delovanju in krščanski demokraciji se glasi tako le:

1. Človeška družba, kakor jo je ustanovil Bog, je sestavljena iz enakih elementov, kakor so neenaki udje človeškega telesa. Napraviti vse enake, je nemogoče ter bi pomenilo razdrtje iste družbe.

2. Prava enakost socialnih udov je le v tem, da vsi ljudje izvajajo svoj pričetek od Boga vstvaritelja, ter so bili odrešeni od Jezusa Krista, in po njihovih zaslugah in nezaslugah bodo od Boga sojeni, obdarovani ali kaznovani.

3. Od tu izhaja, da naj bodo v človeški družbi po nameri Boga knezi in podložni, gospodarji in proletarci, bogati in revni, učen in nevedni, plemeniti in plebeji, in vsi naj bodo združeni v zvezo ljubezni ter naj se podpirajo vzajemno v zasledovanje poslednjega zvršetka v nebesih ter tukaj na zemlji svojega materialnega in moralnega hlagostanja.

4. Človek ima svoje imetje na zemlji ne le v navadno svojo rabo kakor živina, ampak tudi pravico do

lasti onih rečij, ki se potrošijo v uporabi istega, in tudi onih, katerih raba ne potroši.

5. Neovrgljiva naravna pravica je privatna last, plod dela, pridnosti, prenosa posesti ali podaritve, in vsakdo more razpolagati z njo, kakor se zdi njemu prav.

6. Postaviti razmerje med bogatimi in proletarci, pokazuje, da se hoče pretresati pravico in dobrodelnost. Nima se pravice, iskati svoje nazaj, ako se ne razžali pravica.

7. Pravne dolžnosti toliko proletarjem kolikor delavcem so te le: zastaviti svojo moč popolnoma in zvesto v delo, kakor je pogojeno svedobno in po pravičnosti; ne škodovati ne žaliti osebe gospodarjev pri branjenju lastne pravice; vzdrževati se nasilja ter nezvestobe.

8. Pravne dolžnosti toliko kapitalistom kolikor gospodarjem so te le: Dajati pravično plačilo delavcem. Ne oškodovati njihovih opravičenih prihrankov ne s silo ne s prevaro ne z očitnim odiranjem ali zavladevanjem. Dati jim prostost za izvrševanje njihovih verskih dolžnosti. Ne jih izpostavljati pogubljenim skušnjavam, nevarnostim škandalov; ne jih odvracati od družinskega duha ter od ljubavi do hranjevanja. Ne jim nalagati del, neprimernih njihovi moči ali ki bi slabo storila njih starosti ali spolu.

9. Dolžnosti dobrodelnosti za bogate in za posestnike so te, da se podpira uboge ter slabotne po predpisu evangelija, kateri predpis udoljuje ostro, da se na dan sodbe o izvrševanju tega obračuna na poseben račun, kakor je rekel Jezus Kristus.

10. Reveži ne smejo se sramovati ubožstva in ne mrziti dobrodelnosti bogatih, zlasti še ker so videli Jezusa Izveličarja, ki bi se bil mogel

roditi v bogatstvu, pa si je izvolil roditi se reven. Bivati v ubožstvu, se pravi obogatiti z zaslugi, brezprimerno za nebesa.

11. V svrhu rešitve delavskega vprašanja morejo mnogo pripomoči, kapitalistom in delavcem, naprave, ustanovljene, da dajejo potrebne podpore potrebnim, ter zblíževati in združevati oba sloja med seboj. Taka so društva za vzajemno pomoč ter mnogovrstne privatne združbe in patronati za dečke.

12. Pomagajo pred vsem korporacije po poslu. V tako svrhu je namenjena posebno ljudska krščanska akcija ali krščanska demokracija s svojimi mnogimi in različnimi deli. Ta krščanska demokracija potem mora biti uravnana v smislu že avtoritativno razloženem, kateri je v največji oddalji od one socialne demokracije, gladi nedotakljive pravice do tuje lasti.

13. Razven tega se ne sme krščanska demokracija nikoli umešavati v politiko, nikoli ne sme služiti strankam v politične svrhe; ni to njeno polje, marveč mora biti dobrodelna akcija v prid ljudstva, ustanovljena na naravnih pravicah in na predpisih Evangelija. Krščanski demokratje v Italiji se morajo popolnoma vzdrževati udeležnja kakršnekoli si bodi politične akcije, ki je v sedanjih okoliščinah radi visokih vzrokov prepovedana vsakemu katoliku.

14. Vizvrševanje svojega dela je obvezana krščanska demokracija najstrožje biti v odvisnosti od cerkvenih oblastij, ter mora biti skofu ali onemu kdor ga nadomešča, popolnoma udana in pokorna. Ni prava služna gorečnost, ne pravo spoštovanje, lastite se, čeprav dobrih in lepih rečij, kadar niso odobrene od lastnega Pastirja.

je to z veseljem storil. Vojaštvo se sicer ni hotelo udati, a Francozi so kakor vihar planili nanje in jih premagali.

Čez nekaj dni, 2. junija, je prišel maršal Marmont z malo armado iz Dalmacije v Ljubljano, a je na povelje Napoleonovo z večino vojaštva že 13. junija odrinil proti Dunaju.

Organiziranega avstrijskega vojaštva sedaj ni bilo več na Kranjskem, pač pa vse polno avstrijskih vojakov dezertirjev. A tudi francoska posadka se je bila silno skrčila, ker je maršal Marmont skoro vse vojaštvo odpeljal na pomoč Napoleonu, ki se je pripravil na odločilno bitko. V Ljubljani je ostal samo general Guetard z 800 vojak.

To priliko so porabili avstrijski pristaši in poskusili uničiti francosko posadko ter vprizoriti ljudsko vstajo proti Francozom. Predvsem jim je bilo na tem, da dobe v roko Ljubljano, odkoder so hoteli prodreti na Štajersko in od tiste strani priskočiti nadvojvodu Karolu na pomoč. Bivši avstrijski major baron Dumontet je

15. Da bo imela taka krščanska demokratska akcija uglednost in naslov v Italiji, mora biti vojna po delu kongresov in katoliških komitatov, katero delo je postalo v tistih letih hvale vrednega truda za službo za Sveto Cerkev in katerim sta Pij IX. in Lev XIII., svetega spomina, poverila nalogo, ravnati splošno katoliško gibanje vedno pod avspicijami in vodstvom škofovim.

16. Krščanski demokratski pisatelji kakor vsi katoliški pisatelji morajo predložiti v predhodno presodbo duhovnega poglavarja vse spise, ki se tičejo vere in krščanske morale in naravne etike na podlagi določbe Officiorum et munerum. Eklesiasitiki naj se ravnajo po isti določbi. Tudi ako priobčijo spise le tehničnega značaja, morajo dobiti predhodno dovoljenje od duhovnega poglavarja.

17. Katoliški pisatelji se morajo podvreči v vsem, kar zadeva verske interese in delovanje cerkve v družbi, popolnoma razumu in volji svojih škofov in papeža, istotako tudi drugi verniki. Morajo se držati pred vsem, da izbegnejo vsakemu težkemu povodu, razsodb apostolskega sedeža.

18. Morajo se tudi povsem potruditi, da bo vladala med njimi dobrodelnost ter sloga z izogibanjem psovka in predbacivanja. Kadar nastanejo težki neskladi, prej nego priobčijo kaj po listih, se morajo obrniti do duhovske oblasti, da odloči po pravičnosti. Od iste napoteni morajo ubogati točno brez izgovorov in brez javnega pritoževanja.

19. Končno naj pazijo katoliški pisatelji pri zastopanju stvari proletarcev in revežev, da se ne poslužujejo govora, ki bi mogel vdihniti ljudstvu nasprotstvo do

višjih slojev ter naj ne govorijo o zahtevanju in o pravici, kjer gre le za čisto dobrodelnost, kakor smo gori razložili.

Naj pomnijo, da Jezus Kristus hoče združiti vse ljudi v zvezo medsebojne ljubezni, ki je dovršenost in pravica, in ki daje obvezo delati za medsebojno dobro.

Zaključuj s ponovitvijo navedenih temeljnih norm nalaga papež razpošiljanje tega ukaza vsem krogom in društvom katoliškim. Morajo se obesiti na sedežih društev ter čitati večkrat na zborovanjih, nalaga docelno priobčenje v katoliških listih, ki jih morajo izpolnjevati, drugače se jih opominja in če nič ne izda, se jih obloži z interdiktom. Vabi končno, člani katoliških del javno priznavati vero z vzgledom in upa, da se dosežejo posebno v Italiji mnogi in srečni sadovi od tako številnih skrbij. — — —

Tako se glasi papežev »Motu proprio«, o katerem je ljubljanski prošt dr. Kulavie sam priznal, da velja tudi za kranjsko duhovščino. O vsebini tega ukaza izpregovorimo jutri.

Nemške želje in zahteve.

Praga, 14. januarja. Danes sta imela nemška poslanca Prade in Schütcker v Libercih shod volilcev. Schütcker je govoril o spravni poskusih ter izjavil, da so Nemci za narodno spravo le pod tem pogojem, ako se nemški okraji na Češkem narodnostno omejuje. Prade je govoril o razmerah v češkem deželnem zboru ter povedal, da Nemci ne opuste obstrukcije, dokler se ne ustanove narodnostne kurije. Dase zboljša parlamentarizem, morala bi se avstrijska ustava spremeniti v sledečem: Deželni zborom se mora moč in veljaba utesniti, Avstrija se mora razdeliti po narodnostno ločenih skupinah, upeljati se morajo okrožni zastopi in okrožne vlade. Nemcem se mora pri-

mesto. Po Mestnem trgu, na Starem trgu, pri Sv. Florijanu in na cesarja Jožefa trgu so napravile te čete barikade, potem pa obiskovale bližnje hiše, iskaje plena.

Dne 28. junija zvečer je Dumontet s svojo četo zopet odšel in se mudil na raznih krajih na Dolenjskem. Počenjanje teh čet je bilo tako strahovito, da so premožnejši ljudje kar trumoma bežali iz dežele.

Napoleona je ta guerila-vojna avstrijske stranke skrajno razkačila in naložil je vsled tega dne 7. julija kranjski deželi vojne kontribucije 15.260.000 frankov. Toda avstrijska stranka se je temu ukazu smejala in agitirala, naj ljudje ničesar ne plačajo, češ, Napoleon je bil pri Austerlitzu in Esslingu popolnoma poražen in v nekaj tednih bo zadnji Francoz pregnan iz Avstrije.

Napoleon je obenem poslal na Kranjsko nekaj vojaštva in zapovednik general Baraguay d' Hilliers je dobil ukaz, da mora braniti ljubljanski grad, dokler je živ le še en francoski vojak. Dne 11. julija je prišel baron Dumontet zopet v Ljubljano. Njegova

LISTEK.

Pod novim orlom.

Zgodovinska povest.

Drugi del.

II.

Ko se je general Macdonald s francosko armado bližal Ljubljani, je bila v mestu še precej močna avstrijska posadka. Poveljnik te posadke je bil osemdesetletni podmaršal Moitelle, strahopeten mož, ki se ni ničesar tako bal, kakor pokanja pušk. Francozov se je tako prestrašil, da se jim v zvezi vsemu nagovarjanju višjih in nižjih častnikov ni upal zoperstaviti. Vsa Ljubljana ga je zasmehovala, ko se je dal pri belem dnevu nesti na Grad in ukazal, da se vsa posadka tja umakne. Francozi so prišli v mesto, ne da bi bila počila le ena puška.

Takoj naslednjega jutra, 21. maja, je začel general Macdonald bombardirati Grad. Taisti dan se je daleč od Ljubljane, pri Austerlitzu in Esslingu, začela strašna bitka med Na-

poleonom in med nadvojvodo Karolom. Napoleon je poskusil prekoračiti Donavo, a je bil popolnoma poražen.

V tem, ko je bil Napoleon v največjih skrbih in se je tresel za svojo prihodnost, se je njegova armada v Ljubljani kar igrala z Avstriji. General Macdonald je imel manj vojaštva na razpolaganje, kakor podmaršal Moitelle, a vzlic temu Avstriji bojne sreče še poskusili niso. Po dvadnevem bombardiranju je bilo zidovje na Gradu že močno poškodovano. Avstrijska posadka bi se bila sicer lahko še dober teden držala, a podmaršal Moitelle je bil po streljanju tako zbežan, da se je brezpogojno udal. Z belo zastavo v rokah je šel do lesene ograje, ki je bila napeljana gori nad cerkvijo sv. Florijana. Ondotni francoski oddelek je komandiral major Lefebvre. S tem se je podmaršal Moitelle domenil. Zahteval je za se le, da se ga pusti v miru odpotovati iz Ljubljane in niti vprašal ni, kaj se zgodi s posadko. Major Lefebvre mu je dovolil, da lahko takoj odide in podmaršal

znati nadvlada. Shod je resolucije — sprejel.

Krščanski socialci in veto.

Dunaj, 14. januarja. Najbolj »katoliški« mož v zadnjem delegacijskem zasedanju je bil dr. Šusteršič. Spravil je v razpravo veto pri papeževi volitvi, dasi bi bili v to poklicani vendar v prvi vrsti krščanski socialisti, oziroma katoliški duhovniki. Sedaj je stvar jasna. Rimska kurija se je oficijalno obrnila na vodstvo krščansko-socialne stranke s prošnjo, naj ne spravlja veta na dnevni red, dokler kurija te zadeve sama ne pojasni. Za dr. Šusteršiča pa kurija najbrže ne ve.

Poljski notranji uradni jezik v Galiciji.

Lvov, 14. januarja. Poljski listi z zadovoljstvom pozdravljajo vladno odredbo, da se ima pri državnih pravnih in Galiciji rabiti kot notranji uradni jezik poljščina, in izražajo nado, da se bo poljski jezik določil kot uradni jezik tudi za orožništvo, železnice in pošto.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 14. januarja. Pri generalni debati o drugi rekrutni predlogi sta kritikovala poslanca Toth in Szekerdenyi govor vojne ministra Pitreicha v avstrijski delegaciji. Prvi je rekel, da iz vseh dosedanjih pojavov izvira, da nima Ogrska niti v svojem zakonodajstvu, niti v svoji vladi svobode v armadnih vprašanjih. Odgovarjal je ministrski predsednik grof Tisza. Razlagal je Pitreichov govor v celoti v prid Madjarom. Pitreich je rekel, da je treba za vojaška vzgojevališča na Ogrskem drugačni odredb kot v Avstriji. Te besede je grof Tisza razložil zbornici tako, da je vojni minister s tem priznal madjarski jezik in kulturne naprave ogrske države, ki se nikakor ne smejo primerjati s tem, kako se v armadi postopa z jezikom v državi živčih narodnosti. V besedah vojnega ministra, da je tudi za častnike, ki niso ogrski državljani, potrebno, da se uče madjarski, sliši grof Tisza poudarjati važnost madjarščine proti jeziku drugih narodnosti. Svoje šovinistično razlaganje je grof Tisza zaključil: »Mislim, da je iz teh izrekov jasno, da vojni minister nikakor ni mogel imeti namena, madjarski narod (?) in njegov jezik staviti pod eden klobuk z ostalimi narodnostmi in njih jezikom. To smešno napihovanje je zbornica navdušeno pozdravljala ter odpustila vse grehe Tiszi in Pitreichu.

Cesar v Budimpešti.

Budimpešta, 14. januarja. Cesar pride prve dni februarja semkaj ter ostane tukaj dva meseca. V tem času se vršita dva dvorna plesa in se prirede razne pojedine.

Grof Khuen-Hedervary.

Dunaj, 14. januarja. Imenovanje bivšega hrvatskega bana in

ogrskega ministrskega predsednika grofa Khuena za ministra na kraljevem dvoru je zagotovljeno ter se izvrši takoj, ko se grof Khuen vrne s svojega egiptskega izleta; vsekakor prevzame nove posle že v mesecu februarju.

Srbija.

Belgrad, 14. januarja. Danes iz Topole vrnivšemu se kralju Petru so se priredile velike ovacije. Visokošolci so izpregli konje ter peljali sami kralja v konak. Zvečer se je mesto svečano razsvetlilo.

Belgrad, 14. januarja. V proračunu se nahaja 60.000 frankov za častnike, ki študirajo v inozemstvu.

Dogodki v Macedoniji.

Carigrad, 14. januarja. Izšel je sultanov ukaz, da se mora prezenčno stanje v nekaterih vojnih podvojitih. Turška loče tudi v naglici zgraditi železnico Damask-Meka. V ta namen se pogaja z ameriškim jeklenim trustom, ki bi dal gradivo za 300 milijonov frankov.

Sofija, 14. januarja. Bolgarska vlada išče v Parizu posojila 45 milijonov frankov v pokritje stroškov, ki jih je imela zadnjih 10 mesecev z oboroževanjem in mobilizovanjem.

Rim, 14. januarja. Boris Sarafov poizveduje baje po ovinkih, kakšne korake za usodo Macedoncev bi storil Vatikan, ako bi pristopili Macedonci k rimsko-katoliški veri.

Kadar bo Rusija imela opravka v Aziji...

Berolin, 15. januarja. Tukajšnji poloficijski list priobčjuje veleznimiv dopis iz dunajskih vladnih krogov, ki daje globok vpogled v avstrijsko politiko. V dopisu se naglašja, da bi eventualna rusko-japonska vojna močno vplivala tudi na razvoj političnih odnosov na Balkanu. Uvaževati je namreč treba, da bi se Turčija, čim bi čutila, da ima prostejše roke, takoj uprla makedonskim reformam. Dasi je treba priznati, da bi Rusija tudi v tem slučaju imela dovolj moči, da uveljavi svoj vpliv na razvoj balkanskega vprašanja, vendar se tudi lahko računja z eventualnostjo, da bi se izvršitev reform onemogočila, kar bi povzročilo, da bi znova buknila makedonska vstaja in bi ves Balkan postal eno edino bojno ognjišče. Angleška si živo želi, da bi vzplamtela vstaja v Makedoniji prav v času, ko bi Rusija imela polne roke dela na daljnem vztoku. V tem slučaju pa bi bila Avstro-Ogrska v jako neprijetni situaciji in v nemali zadregi. Če bi ji le količkaj bilo mogoče, igrala bi vlogo pozvanega opazovalca, uvažujoč, da bi balkanskim narodom močno koristilo, da bi se jim spustilo nekoliko krvi. Koliko so torej vredna zagotovila avstrijskih diplomatov, da hoče Avstrija slovanski raji na Turškem pomagati, ako namerava vključiti dogovor z Rusijo iz leta 1897 in letos

lovico ušlo in ti so potem plenili in ropali po deželi tako, da se je vse pred njimi treslo.

Vzlic sklenjenemu premirju ni bilo konec revoltam na deželi. Ljudje so bili po dolgi in fanatični agitaciji avstrijske stranke tako razburjeni in razdraženi, da so popolnoma podivjali. Celo v najbližji okolici Ljubljane so se primerjale revolte. Tako je 23letni Ivan Zanuškár iz Rudnika dne 11. oktobra s puško napadel francoskega vojaka, ki se je po Dolenjski cesti z nekim dekletom sprehajal. Zanuškárja so prijeli in ga naslednji dan ob 5. popoldne pri stražnici poleg sv. Florijana ustrelili.

Strašni so bili ti meseci za celo deželo, posebno pa za Ljubljano. Vse je bilo tako potro, da se že nihče ni več upal misliti, da postane kdaj bolje. In zato se tudi ni nihče vznemiril, ko so dne 22. oktobra začeli pokati topovi na gradu in zvoniti vsi ljubljanski zvonovi v naznanilo, da je bil 14. oktobra v Schönbrunu sklenjen mir in da je avstrijski cesar Franc moral francoskemu cesarju Napoleonu odstopiti vse ozemlje od Lianza do Dubrovnika.

predlaganim reformam dovoliti, da se balkanskim narodom pušča kri, čim se bo Rusija zapletla v vojno z Japonsko?

Japonsko-ruski konflikt.

Peterburg, 14. januarja. Iz verodostojnega vira se poroča, da je Rusija v svoji zadnji noti od Japonske zahtevala, da se naj večji del korejskega cesarstva nevtralizira, kar je pa Japonska najodločneje odklonila.

Pariz 14. januarja. Japonska vlada bo ruske predloge glede nevtralnosti večjega dela Koreje kot nesprejemljive odločno odklonila. Japonska je Rusiji že naznanila svoje najmanjše zahteve glede prepornega vprašanja in od teh zahtev ne more niti za pičico odnehati, ker bi s tem žrtvovala svoje življenjske pogoje v vzhodni Aziji. Vendar pa Japonska ne bo Rusiji podala ultimata. Položaj na daljnem vztoku je sicer resen in nevaren, toda docela obupen še ni. Vojne morda ne bo, a pogajanja med Rusijo in Japonsko bodo trajala ne dneve, ampak tedne.

Milan, 14. januarja. Iz Ženove se poroča, da je japonski komisar na krovu križark, katere je kupila Japonska od Argentini, izplačal kupnino po 42 milijonov frankov v zlatu.

Peterburg 14. januarja. Ruska vojna mornarica je še vedno zasidrana v Port Arturu in ni odplula iz pristanišča.

Port-Said 14. januarja. Ruska križarka »Dmitrij Donskoj« in sedem torpedovk je plulo tu mimo. Pričakuje se še več ruskih bojnih ladij.

Berolin 14. januarja. V diplomatskih krogih se je smatrala doslej počasnost, s katero je vodila Japonska pogajanja z Rusijo, kot znak njene miroljubnosti, ker se je mislilo, da se z vsakim dnem, ki preteče, poslabša vojna pozicija Japonske napram Rusiji. Sedaj se pa domneva, da Japonska nalašč zavlačuje pogajanja do spomladi. Zdi se, da Japonska računa s tem, da bo na vigred buknila v Makedoniji znova vstaja in da bo Rusija dober del svoje vojaške moči rabila za Makedonijo. Japonska upa, da se bo v tem slučaju lažje uspešno vojskovala z Rusijo, ako bo ta zaposlena na Balkanu. Vsi diplomati delajo z vsemi močmi sedaj na to, da bi se reforme v Makedoniji čim prej izvedle, da bi se preprečili spomladi v Makedoniji novi nemiri, ki bi lahko imeli nedoglednih posledice.

Pariz 14. januarja. Ruska vlada je obvestila zunanjega ministra Delcasséja, da Rusija v slučaju vojne z Japonsko ne računa s pomočjo Francije in ne mara aliirani državi nalagati obveznosti, ki niso v duhu in smislu dvoezveze.

Bruselj 14. januarja. Nizozemski ministrski predsednik dr. Knyper odpotuje v Peterburg, kakor se govori, da ponudi carju posredovanje holandske vlade v poravnavi japonsko-ruskega spora.

Tokio 13. januarja. Vesti, da zahteva Japonska, da se Rusija umakne iz Mandžurije, niso resnične. Nasprotno, Japonska priznava, da ima Rusija pravico varovati svoje interese v tej deželi.

London 14. januarja. Baron Komura je vročil ruskemu poslaniku Rosenu japonski odgovor na rusko noto. V odgovoru se v miroljubnih in vljudnih izrazih naglašja, da Japonska ne more odnehati niti za las od svojega stališča. Sedaj se ima odločiti Rusija ali za vojno ali mir. Položaj je velevritičen, vendar se neposredno še ni bati vojne. Japonska vlada je v posebni noti, poslani Angležki in Ameriki, odklonila vsako intervencijo.

Dopisi.

Iz Ribnice. Meseca decembra priredila je ribniška čitalnica kar trem udom odhodnic in sicer gospodoma Janezu Hočevanju Pekenskemu, bivšemu postajenačelniku v Rtneku ter gospodu Karolu Franku, pomožnemu uradniku skupaj, gospodu inženirju Škabernetu kot tehničnemu vodju vodovodov Breže in Vime, pa nekoliko dni pozneje. Na čast najboljšemu igralcu na našem odru priredila se je »benefica« brez vstopnine. Igrala se je »Čitalnica pri

branjevki«. Gospod Hočevanj-Pekenski igral je ulogo branjevke Korfule kaj izborna, pa kaj bodem hvalil; beseda Pekenski pove vse, tudi druge dame so vloge izvrstno pogodile. Sploh se mora reči: Hočevanj je delal neumorno, naj je nastopal kot možki ali pa kot »vitka« dama, uspeh je bil gotov. Težko, zelo težko bodemo dobili namestnika za tako vsestransko porabo, veseljaka »solo pevca«, družabnika; sploh vse, kamor je Hočevanj prišel, tam ni bilo žalostno. — »Slovenec« ga je tudi omenil, seveda za zahvalo, ker se je tudi nekdanji trudil. Nehvaležnost je plačilo sveta. V osebi gospoda Franka pa izgubi naša čitalnica delavnega uda-dekoraterja ter vsega knjižničarja, udje pa vselega družabnika ter značajnega prijatelja. Kako priljubljena sta bila, kazala je njihova odhodnica; v Arkotovem salonu zbralo se je vse, pa ne samo iz Ribnice, ampak zastopane so bile Lašče, Sodražica, Dolenjavas. Ko smo se pa nekoliko dni pozneje poslavljali od g. Škaberneta, kateri se je v zelo malem času vobče priljubil zbog tega, da je kako resnično povedal, mislil si je marsikdo: tacihi rabimo. Bil je vstrajen kolezar; še na Silvestrovo je vozil. Mi kličemo obema gospodoma, ki sta sedaj v zeleni Štajerski prvi v Velenji, drugi v Gernjem gradu: Bog Vaju žvi! Le tako naprej! Gospodu Škabernetu pa: Na svidenje!

Pri občenem zboru »Ribniške čitalnice« so bili izvoljeni naslednji gospodje: dr. Schiffer Ant. zdravnik, za predsednika per acclamationem, svetnik Višnikar za namestnika, g. A. Spendé za tajnika, Ivan Arko za blagajnika, Ivan Lovšin ml. za knjižničarja. Za odbornike: gg. Kobler Ernst, Mejač Ant., Murgel Kamilo in Tavčar Andrej. Gospoda svetnika Višnikarja predlog, da bi čitalnica v bodoče prirejala poljudna predavanja o različnih vedah je obveljal, cer so se nekateri gospodje že javili, da prevzamejo gotove stroke. To bi bilo zelo velikega pomena ter bi se s takimi predavanji dokaj koristilo in zbudilo večje zanimanje za čitalnico. Dal bog, da bi se tudi vresničilo ter ne ostalo le pri sklepu. Dobro bi bilo, da bi se takoj pričelo, ker če se predlog odlašja, stvar lahko zaspi, kakor je zaspalo neko društvo, katero bi bilo gotovo v korist trga Ribnice. No.

Na Silvestrovo priredila je čitalnica Silvestrov večer z igro »Eno uro doktor«. Izborna so igralci rešili svojo vlogo, posebna sta se odlikovala gošpica Tomšičeva in gospod Zupančič. Mnogo smeha je povzročila živa pura, katera je bila vsa v trobojnicah ter na dražbi v korist čitalnice prodana. Živa podoba, poslavljajoče se staro leto ter nastop novega leta, je bila krasna. Na kolesu poslovalo se je staro in s kolesom je spustilo novo. »Italijanska« ali laška godba je tudi ugajala. Gospod režiser Spendé se je dokaj trudil, a ne zastoj, smo mu tudi hvaležni. Li.

Iz Novega mesta. »Dolenjsko pevsko društvo« je imelo dne 10. t. m. svoj redni občni zbor, pri katerem je bil predsednikom izvoljen gospod Lavoslav Ropas, podpredsednikom g. Schiffer Franc, tajnikom g. Kalan Franc, blagajnikom g. Kastelic Edmund, arhivarjem g. Zupančič Ivan in odbornikom gg. Blažon Gustav, Grom Adolf, Kalčič Ludovik in Küssel Franc. Ker so nam ti gospodje večinoma vsi že znani iz prejšnjega odbora, ki je prestal najhujše čase odkar obstoji to zelo važno društvo, kajti moral je poiskati ter izvečati si popolnoma nov moški zbor, pač smemo z gotovostjo pričakovati, da se ta sedaj popolnoma na zdravi podlagi prenovani pevski zbor še izdatno pomnoži ter da bode vsestransko procvital. Društvo je tudi sklenilo prirediti letos povodom 20letnega obstanka veliko pevsko slavnost.

Razprava proti dru. Potočnjaku.

V Zagrebu, 14. jan.

Jutri se prične proti dru. Franku Potočnjaku v Zagrebu pred banskim stolom glavna razprava radi zločina motenja javnega mira in puntanja. Lansko leto povodom hrvatskega pokreta je izšla v Budimpešti v tiskarni Ranka Milčića brošura »Wie hält sich ein gemeiner Schurke«, katere vsebina je bila naperjena proti takratnemu hrvatskemu banu Khuen-Hedervaryju, slikajoč ga na podlagi sodnijsko dokazanih faktov kot navadnega lopova, ki bi kot tak ne smel sedeti na mestu hrvatskega bana. Ta knjižica, ki je izšla tudi v madjarskem prevodu, je bila zaplenjena in ker se je sumilo, da jo je spisal in izdal dr. Franko Potočnjak, ki je bil znan kot neizprosni protivnik grofa Khuena, so ga Khuenovi pandurji prijeli in vtaknili v zapor. Dasi se Potočnjaku ni moglo pravzaprav ničesar dokazati, vendar so ga imeli polne štiri mesece zaprtega kakor kakega navadnega zločinca. In gotovo je, da bi ne dihal skoro svobodnega zraka, ako bi med tem ne prenehala Khuenova strahovlada. Ko je nastopil vlado grof Pejacevich, je bil dr. Franko Potoč-

njak izpuščen na svobodo. Takrat se je obče smatralo, da je preiskava proti njemu že zaključena in da se bo skoro razpisala glavna razprava. Toda pretekli so tedni in meseci, a razprave v kljub večkratnim urgencam le ni hotelo biti. To je pač dokaz, da je drž. pravdnikstvo nedostajalo faktorov, ki bi podpirali obtožnico. Kako si je drž. pravdnik pomagal iz te zadrege, pokazemo pozneje.

Razpravljalo se bode torej pred banskim stolom. Za predsednika je odviše inštanca delegiran svet. Radivojevič, prvi votant pa bo svet. Osvald, ki je šele nedavno avanziral. Pravijo, da se mu je nalašč dala ta prilika, da pokaže svojo »sposobnost« za politične pravde.

Kakor že rečeno, je dr. Potočnjak obtožen, da je spisal in dal natiskati in razpečavati knjižico »Wie hält sich ein gemeiner Schurke auf dem Banusstuhl«. Dra. Potočnjak brani odvetnik dr. Hinković iz Orkvenice, o katerem so židovski listi že pisali, da ga je sodišče dalo zapreti, ker se je v časopisih zavzemal za svojega klienta. Ta vest se ni uresničila, značilna pa je, ker je iz nje razvidna pobožna želja gotovih krogov, kojim zna biti Potočnjakova pravda še silno neprijetna. Tega se tudi boje; zato že v obtožnici drž. pravdnik predlaga, da se naj razpravlja — tajno. Vendar pa se misli, da banski stol ne bo ugodil tej zahtevi, ker ima obtoženec pravico tudi k tajni razpravi pritegniti več svedokov in zaupnikov, vsled česar bi tudi v tem slučaju, ako bi se razpravljalo tajno, vse podrobnosti obravnave prišle v javnost. Kot priče bodo zaslišani tudi poslanci narodne stranke grof Erdödy, dr. Gavrančič, St. V. Popović in Bartović.

Kako je sestavljena obtožnica in na kakšna fakta se opira, ilustruje dejstvo, da je državno pravdnikstvo dvignilo obtožbo opiraje se na falsificirano dejansko stanje. Obtožba se namreč opira na neki rokopis, katerega je baje napisal obtoženec in katerega je baje policiji izročil tiskar Milič v Budimpešti. To je pa popolnoma neresnično, kakor dokazujejo policijski zapiski v Budimpešti. Spis, na katerega se sklicuje drž. pravdnik, sploh ni rokopis dotične brošure, ampak samo prepis, katerega si je hotel dr. Potočnjak napraviti, ker ga je hotel porabiti v svoji pritožbi proti Khuenu pri cesarju. Ta prepis je bil Potočnjaku navadno — ukraden in vsi znaki kažejo, da je ta zločin najbrže izvršila — policija sama ob priliki hišne preiskave pri obtoženem. O resničnosti teh navedb nimamo urozka dvomiti, saj so nam znane hrvatske pravosodne razmere. Zato pravimo, ako je bilo že sedaj mogoče, da se je zgodilo tako lopovstvo, da se je Potočnjak na podlagi krivih in falsificiranih dejstev obtožil, da je mogoče še večje lopovstvo, da bo Potočnjak tudi obsojen.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 15. januarja.

— Društvo »Pravnik«.

Po zmislu društvenih pravil (§-ov 7. do 10.) sklicuje odbor društva »Pravnik« v Ljubljani redno glavno skupščino za letošnje leto na dan 25. januarja zvečer ob osmih v Narodnem domu. Dnevni red: 1. Nagovor načelnikov. 2. Poročilo tajnikovo o društvenem delovanju. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Poročilo računskih preglednikov. 5. Volitev: a) društvenega načelnika; b) 10 odbornikov; c) računskih preglednikov. 5. Posamezni nasveti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

— Skrajna predznost.

Salezijanci na Rakovniku so se te dni drznili odločno narodnim rodbinam pošiljati samo nemška vabila k svojim prireditvam. »Slovenec«, ki je v zadnjih dneh tako naroden, pa nima poguma malo pograjati to nesramnost, dasi dobro ve o njej, ker so se vabila gotovo tiskala v »Kat. tiskarni.« Vabila se glase: »Die Direktion der salesianischen Rettungs- u. Erziehungsanstalt in Kroiseneck bei Laibach erlaubt sich Euer Hochgeboren fröhliche Weihnachten u. glückliches Neujahr zu wünschen und Euer Hochgeboren zur Weihnachtsbescherung ihrer Zöglinge einzuladen. Dieses findet am Sonntag 3. Jänner 1904 um 1/4 Uhr Nachmittag in Kroiseneck statt.«

— Pobožni novičar iz ko-

čevskega okraja že dolgo pleše na gnojšču katoliških listov »Slovenca in »Lažljuba« ter nam obeta razne, za kat. duhovnika primerne »pikantnosti« o ribniški inteligenci. Pred nekoliko dnevi je govoril o starih bla-čah in iskal potem pikantnih novic na

